

ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 8-ше (148) №, 2025 ий август

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ПОРО ПОЛЫШКАЛЫШЕЛИЯШ – КУГУ ПИАЛ!

Озанг олаште Юмын Аван иконыжым мумо кечым Православный Черке 21 июльышто кумдан пайремла. Ты ганат тушко Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл толын да пайрем службым шкеак вўден.

Ты кугу событий годым Озангыш тўрлў кундемла гыч ятыр тўжем калык погына, шукаштын вучыдымо йодыш лектеш, полыш кўлеш лиеш. Чыланыштан жапыште полшен керташ манын, православный волонтер-шамычым ямдылат. Озанг оласе самырык тукумын ўжмыж почеш Марий митрополийын активистше-влакат миенят. Мемнан кундем гыч мийыше-влакым Йошкар-Оласе епархийыште самырык-влак дене пашам ыштыше пўлкан кугурак енге иерей Никита Иванов вуйлатен.

Волонтер-влаклан тўрлў сомылым шуктыман ыле. Ик тўшкакым вигак Богородицкий монастырьыш колтенят, вет Юмын литургий тушто эртышаш ыле. Весышт Озанг кремльысе Благовещенский собор гыч лекше крестный ходышто полшыкаленят. Юмын Аван иконыже дене Богородицкий монастырьыш толшо крестный ходыш вич тўжем утла калык ушнен. Казанский собор чот кугу гынат, тынар калык тушко пурен кертын огыл, шукаштын обительын кудывечыштыже кумал шогенят. Волонтер-влак тыштат-туштат тыршенят: порядкым кучаш, йодышлан вашешташ, кайышаш верыш корным ончыкташ кўлын.

Литургий деч вара Святейший Патриарх Кирилл ден службышто лийше архиерей-влак митрополит

Феофанын (Ашурковын) шўгарже деке миенят да, «Курымашлык шарнымаш» молитвам мурен, кугун пагалымыштым пенгыдемденят. Господь деке 2020 ий 20 ноябрьыште куснышо Владыкым храмын алтарьже деч тораште огыл тойымо.

Ты монастырьыште прихожан ден паломник-влаклан кажне гана пайрем ўстелым да чапле культур программым ямдылат. Марий митрополийын активистше-влак службо деч вара шкешт гаяк самырык-влак дене вашлияш манын, Озанг оласе преподобный Сергей Радонежский лўмеш храмыш миенят. Тушто эртыше «Азбука» модышышто икте-весеыштым паша опытышт дене палдаренят, самырык-влакым ушышо ты мотор храм мучко экскурсий дене эртенят. Ёрдыж вельыште эртыше тыгай кугу пайремыште уна веле огыл, а поро полышкалыше лиймышт самырык-влаклан у кўкшытыш нўлталташ вийым пуа, ўмыр мучкылан сай шарнымашым кода.

ЮМЫЛАН ТАУМ ЫШТЫМАН

Марий Элын митрополитше Иоанн 14 июльышто Йошкар-Оласе Благовещенский кафедральный соборын ўыл пачашысе тынеш пуртымо храмжын приделжым святитлен.

Изи чатка ты приделым святой апостол Иаков – Господьын изаже да Иерусалим Черкым 30 ий вуйлатыше икымше епископ – лўмеш святитлыме. Тудо святой праведный Иосиф Обручникын эргыже лийын да илышыжым изинекак Юмылан служитлаш пуэн: шуко кумалын, шагал кочкын, эре пўтым кучен. Калыкыште эше тыгай преданий аралалт кодын: кунам Иосиф шке мландыжым эргыже-шамычлан пайлен, Иаковшо Эн яндар Ёдыр Мария деч шочшо Господь Иисус Христосланат ужашым пуынеже улмаш, но моло шочшо-влак тореш лийыныт, но Иаков Тудым садак шке ужашышкыже пайлан пуртен. Ирод кугыжан изи йоча-влакым пуштедымыж деч шылын, Египетыш кайымышт годым Иосиф ден Юмын Аван пеленышт Иисус Христос Аза дене пырля Иаковымат налыныт, вет тудыжо тунам изишак веле кугурак лийын.

Приделым святитлаш владыкылан Йошкар-Оласе епархиальный управленийын секретарьже иерей Димитрий Дьяков, Благовещенский кафедральный соборын ключарьже протоиерей Сергей Поглазов, ты соборын клирикше-влак иерей Евгений Самойлов, иерей Иоанн Милютин, иерей Александр Староверов да диакон Андрей Дружинин, тыгак протодиакон Михаил Козловский да «Чыла ойган-влакын Куанышт» храмын клирикше иерей Игорь Коваль полшеныт. Черке мурым Татьяна Чернован вуйлатыме архиерей хор мурен.

Храмым святитлыме деч вара митрополит Иоанн у престолеш Юмын литургийым служитлен. Службо пытымек, архипастырь шомакшым ойлен:

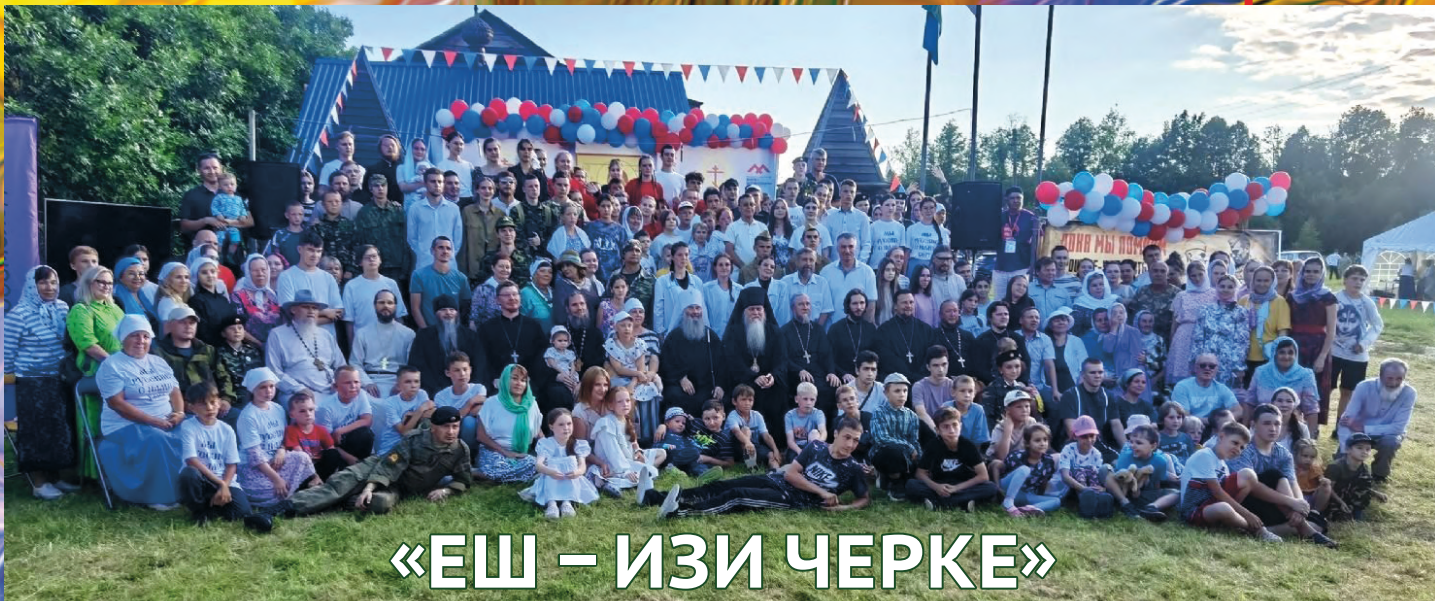
– Таче ме святой апостол Иаковын, Господьын изажын, лўмеш приделым святитлышна. Чыла родо-тукумжо кокла гыч тудо Господь Иисусын тўням Утарыше улмыжым эн ончыч умылен. Шкежат изинекак Юмын ойырен налме енге

лийын, ушан серышлаштыже мыланна духовный тунуктымашым коден, кап да чон дене черле улмо годым эн ончыч тўн врачым – Утарыше Христосым – сўрвалаш кўштен.

Соборований таинствын чинжымат мыланна ты апостол возен коден, чот чаманыше Господь мемнам нигунамат Шке духовный полышыж деч посна ок кодо манын ўшандарен. Но Господь мыланна тунам полша, кунам ме шкеже, сулыкна верч ёкынен, Тудын деке уло кумылын савырнена. Юмо – тиде Йўратымаш! Ме тидын нерген чўчкыдын мондена. Юмын йўратымашыже духовный куан годым веле огыл почылтеш. Господь мемнан духовный лушкыдылыкнам раш ужеш да, пенгыдемдаш манын, мемнан деке ойго да чер дене толеш. Псалмопевец Давид манмыла «Ойго ден чер ваштарешем тольыч, да Юмын лўмжым мый ўжым». Тыгай годым айдеме шке сулыкшо нерген шарналта, нуным ыштымыж верч ёкынаш тўнгалеш. Сандене мыланна чыла годымат Юмылан таум ыштыман, вет Тудо мемнам йўрата да курымаш илышна лийже манын тырша.

Физический да духовный лушкыдылык годым тыгак апостол Иаковым сўрвалаш кўлеш. Мландымбалне илымыж годымат тудо чылаштан полшаш, чыланыштым паремдаш тыршен, йодшо-влакым кызытат полыш деч посна ок кодо.

«ЕШ – ИЗИ ЧЕРКЕ»

Самырык тукумын тыгай лўман фестивалже Килемар районысо Молевое ер воктене 14-19 июльышто колымшо гана эртен. Тенийысе темыже – «Кугу Сенгымашлан – 80 ий».

Фестивальыш Марий Эл да пошкудо кундемла гыч ятыр православный еш чумырген. Нуным Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Волжск да Шернурын епископшо Феофан, Марий Эл Кугыжаныш Погынын депутатше Эдуард Иманаев, Килемар район администрацийым вуйлатыше Татьяна Обухова саламленыт.

Митрополитын ойлымыж почеш, Кугу Отечественный сарым Юмо эн кугу тергымаш семын колтен. Тыге мыланна, Юмо деч коранше языкан-влаклан, святой Российын пўрымашыже Юмын кидыште улмым раш ончыктен.

– Кугу Сенгымашлан 80 ий темме идалыкыштат ме тунамсе духовный урокым мондышаш огынал. Но молан гын историйнам начар тунемына, молан гын адакат мланде пелен пижын шичмына дене языкнам ынена касаре, Господь деч угыч корангына? Ышанена, – умбакыже ойлен митрополит, – Господь кажнынан шўмнам тўкалтыже да мемнам ўшан дене, икте-весе дене келшен, кугу йўратымаш дене илаш тунуктыжо манын, Юмым Шочыктышо Эн яндар Ава Тудым сўрвала... Тек Господь мемнан да йочана-влакын

шўмым дьяволын осал кепшылже деч арала. Тек Юмын Аван молитваж дене мемнам ок кодо.

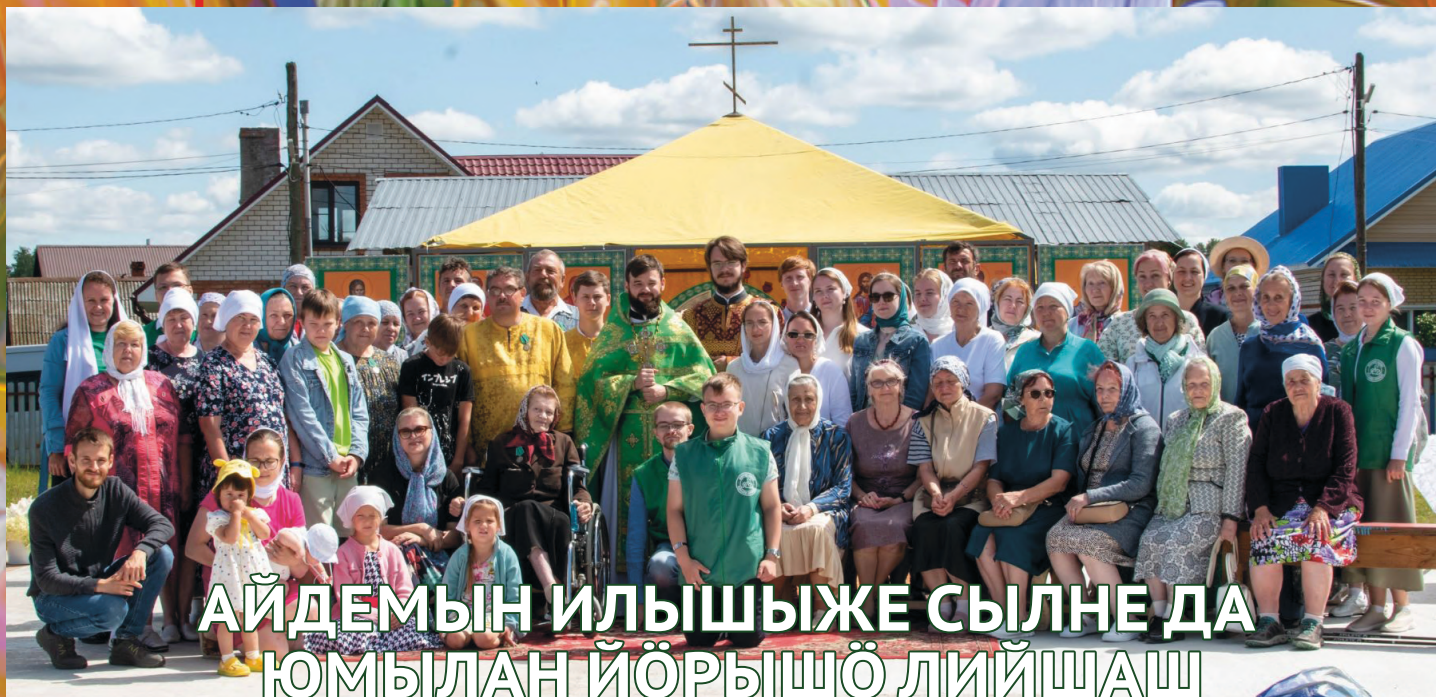
Муромысо Петр ден Феврониян пиалан христиан ешын примерже улмыштым епископ Феофан ушештарен.

– Кызытат, шўдö дене ийла эртымеке, менунын йöратен моштымаштым, икте-весылан ўшанле лиймыштым шарналтена да нуным еш ылышын кавасе аралтышыштан шотлена. Элыштына, ешыштына, шўмыштына тыныс лийже манын, нуным сўрвалена. А шўмыштö тыныс тунам гына лийын кертеш, кунам ме Юмым жаплен илена да уло чонна дене сулыкнам касарена.

Фестивальыш толшо-влак арня жапыште тунуктымо, духовный, патриотизм шўлышан да спорт, тўвыра дене кылдалтше мероприятийлаште шинчымашыштым келгемденыт, мастарлыкыштым да вий-куатыштым тергеныт, ярмингаш, мастер-классыш, тренингыш ушненыт.

Фестиваль Российысе «Регион – самырык-влаклан» программе кышкарыште Марий Эл Республикысе самырык-влак политике комитет ден Килемар муниципальный округын полшымышт дене эртаралтын. Ямдылыме кугурак пашажлан Килемарысе Илия пророк лўмеш черкын настоятельже протоиерей Андрей Романов вуйын шоген.

АЙДЕМЫН ИЛЫШЫЖЕ СЫЛНЕ ДА ЮМЫЛАН ЙӨРЫШӨ ЛИЙШАШ

Радонежын игуменже преподобный Сергийын жаплыме мощыжым мумо кечын, 18 июльышто, Медведево район Пембе поселкышто преподобный Сергей лүмеш чоңалтше храмын престольный пайремже лийын.

Осыгечын кас кумалмашым Йошкар-Оласе мученице Татиана лүмеш храмын клирикше иерей Андрей Иванов эртарен, вет Пембысе приходым тудак вуйлата.

Юмын литургийыш Пембе гыч веле огыл, воктенысе моло ял ден селала гыч ең-влак толыныт, тыгак Йошкар-Оласе мученице Татиана лүмеш храмын прихожанже-влак да православный доброволец-шамыч паломник семын миеныт. Калык шукылан көра службым ончыкылык черкын негызешыже жаплан шогалтыме палаткан храмыште эртареныт.

Литургийым Медведево черке округын благочинныйже иерей Александр Козлов вуйлатен. Тудын дене пырля иерей Андрей Иванов ден диакон Никита Сурков служитленыт. Черке мурым мученице Татиана лүмеш храмысе Мария Белянинан вуйлатыме хор мурен. Литургий деч вара преподобный Сергей Радонежскийлан молебным служитленыт, чылашт ўмбаке святой вўдым шыжыктеныт. Благочинный Александр ача проповедьым ойлен:

– Кажне айдемын, тыгак приходын коллектившынат лишыл ең-влак деке йоратымашыже шукемшаш. Юмын чапше лүмеш пашам ыштен, чылан пенгыдемшаш улыт. Айдемын ылышыже сылне да Юмылан йөрышө лийшаш. Ача-ава шке шочшыжым изинекак Юмылан ўшанаш туныкта, а йочашт нунын ойыштым колышт кушкыт. Самырык жапыште ўдыр-рвезе-шамыч пашалан чулым лийыт, ешым чумырат, шочшым ончен куштат. Ийготым погымек, молитвам лудын, курымашлык ылышыш куснымо нерген утларак шонат. Кажне айдемылан ылыш корныштыжо куаным веле огыл, ойгымат чыташ логалеш, пиалан ешаралтмаш веле огыл, чот йөсö йомдарымашат лиеш. Иктым палыман:

чоным утарышаш верч чылажат Юмо деч пуалтеш.

Приходысо ылышынат тўналтышыже уло, айдеме семынак тудо кушкын толеш. Кызыт ме приходын шочмыжым ужына, чыланат йывыртен вучымаш дене темше улына. Теве сылне храм чоңалтеш, вашке тудын куполжын волгалташ тўналмыжым шке шинчана дене ужына манын ўшанена. Те тушко тынеш пураш, венчаялташ куанен толаш тўналыда. Южо лишыл еңжым курымашылышышужатен, тудым йөрәтен шарнен, кумалаш толеш. Жап шумек, меат Господь деке куснена. Ты храмым чоңышо-влак нерген весешамыч кумалаш тўналыт. Шўдö, кокшўдö ий эртымекат тыгак лиеш! Ойлат, черке чоңымо жап – пиалан тат, кунам ме шке надырнам, шўм шокшынам да тыршымашнам пуэн кертына. Храмын кушмыжым, кавашке нёлталтмыжым ужын, чонна йывырта. Тудым чоңышо да окса дене полшышо-влак верч сөрвалыме молитва Пылпомышко нёлталтеш.

Таче ме Пылпомышто мемнан верч йодын шогышо преподобный Сергей Радонежский лүмеш молебным служитленна. Тудын кумалмыж дене Господь мемнамат благословитлыже, чоннам Юмын чапше лүмеш кумылын тыршаш савырыже, чоннам, капнам эрыктыже да, курымашлык ылышлан йөрышым ыштен утарыже. Мыланнат кунар-гынат преподобный Сергей гай лияш тыршыман. Вет көм «преподобный» маныт? Уло шўм дене Юмым йөрәтен, Тудын гай лияш тыршыше-влакым. Сулыкым ыштыде илен моштыдымо ең гыч нуно сулыкым ыштен кертдыме айдемыш савырненыт.

У приходым чумырышо иерей Андрей Иванов пырля кумалме куанлан чылаштан таум ыштен да эн чолга прихожан-влаклан тауштымо серышым кучыктен. Юмылан тау: у храмым нёлтымашке ушнышо-влак ешаралт толыт.

А у храмым чоңымашке ушнаш шонышо-влак чыла уверым приходын ВКонтакте улшо страницыштыже ужын кертыт.

МҮНДЫР КОРНЫШ ЧОНЫМ ПОЙДАРАШ

Кугунур (Великополье) селасе Юмын Кончымо лүмеш черкыш коштшо-влаклан кугу пиал шыргыжалын: черкын настоятельже Олег ача ден матушка Татиана кумылан-влакым кок автобус дене Серафимо-Дивеевский ўдырамаш монастырьыш намиен коштыктеныт!

Батюшка да матушка дене пырля черке еш юмылтен, молитвам лудын. Чон моткоч йывыртен, вет ме Юмын Аван мландымбалысе нылымше верышкыже миенна! Корно тора ыле гынат, иктат нелылыкым шижын огыл: автобусышто чылан преподобный Серафим Саровскийын илыш корныжым, монастырь чоңалтме историйым тўткын колыштыныт.

Эрдене эр миен шуын, кажныже шке чон йодмашыж дене святой Серафимын ракыж деке вашкен, сортам чўктен, Юмын Аван юмогаж ончылно полышым чон йўлен йодын.

Монастырь кумдык шке моторлыкшо дене ўрыктарен: тыште мландын кажне сантиметрже тўзланен пеледын! Юмын Ава тўзатымашке шке кидшым пыштен: шудыжат, пеледышыжат, садержат – чылажат Юмым чапландарат!

Чон пырткен, канавке дене ошкылынна, Юмын Авам чапландарен муренна! Кажнын вуйышто шке шонымаш, а чонышто – шке йодмаш! Батюшка Серафим Юмын Аван корныжо ынже мондалт, чапландаралт толжо манын, монастырьысе илыше ўдырамаш-влаклан канавкым ыштыктен.

Монастырьын Святой Троице соборыштыжо эртыше эр службо, Казанский соборыштыжо улшо Дивеевысе святой-влак Прасковьян, Александран, Марфан, Еленан ракышт ончылно вуйым савымаш, кумдыкым ўрын-йўратен ончымаш чонеш эрелан кодыт.

А варажым мемнам целитель Пантелеимон да Юмын Аван Казанский юмогаже лүмеш памаш-влак ший яндар вўдышт дене куандареныт. Вўдым налын, шўргым шўалтен, шукынжо шкежат святой вўд дене чывыдалтыныт.

Умбакаже корно Арзамас олашке намиен! Тошто, но моткоч йытыра да святой верлан поян ола чонлан вигак келшен. Кажне толшо айдеме тудым йўратен шында да ўмыржў мучко шарнен илаш тўналеш. Вет Спасо-Преображенский пўрьенг да

Свято-Николаевский ўдырамаш монастырь-влак мондалтдыме улыт! Тушечын кайыме йўршеш огеш шу. Ўдырамаш монастырьысе «Избавление от бед страждущих» ден «Достойно есть» (Рубленая) юмога-влак – кажне чонын куанже. Толшо-влак, сукалтен шинчын, шинчавўд йўре Юмын Авам сўрвалат, акафистым мурат. Святой куат тыште ойыртемалтын шижалтеш. А мемнан Олег ача ден матушка Татинан акафистым мурымым вуйлатымышт мыланна поснак куанле ыле!

А могай моторлык йырым-ваш озалана, моктен пытараш мутат огеш сите! Сылне деч сылне пеледыш, садлык фигур-влак – чылажат йомакысе моторлыкым да поянлыкым ушештарат!

Чон куанен, чон мурен, чон Юмым моктен! Тыгай кугу куан чоным авалтен, капым у шўлыш темен! «Юмылан тау! Пўрышылан тау!» – кажныже ойлен! Вет Тудо тыгай куаным, мондаш лийдыме кечым пўлеклен. А эше нимучашдыме тау Олег ача ден матушка Татиналан! Нуно мемнан шинчанам почыт, чоннам пойдарат, Юмо деке лишемдат! Тау! Тау! Тау!

Елена ПАВЛОВА,
Оршанке район, Кугунур

ГАВРИИЛ ЯКОВЛЕВ – МАРИЙ КАЛЫКЫМ ВОЛГЫДО КОРНО ДЕНЕ НАНГАЙЫШЕ АЧА

*Юмын шомакым увертарыше
вуйлатышыда-влакым шарныза, ылышыштым
илен шуктымыштым ончыза, нунын
ўшанымышт семынак ўшаныза (Евр. 13:7)*

2024 ий октябрь-ноябрьыште Йошкар-
Олаште эртыше Марий калыкын
Погыныштыжо ыштыме доклад.

Пагалыме ача, иза-шольо, ака-шўжар-влак. Мемнан ик эн йоратыме, кугу пагалымашым сулышо ег дене тендам палымым ыштем. Тиде – олыкмарий-влакын сотемдарышыже, Юмын иерейже Г.Я. Яковлев. Тудо Курыкмарий кундемыште ик кресаньык ешеш 180 ий ончыч шочын-кушкын. Шкеак лудаш, возаш тунемын да духовный содержаниян книга-влакым лудын. Черкыш кошташ тўналмеке, пўтым кучен, Юмын пайремлажым жаплен илаш тыршен, лишылже-влакымат тиде корнышкак шупшын. Тидын гоч ончыкылык миссионер лийшашыже палдырнен.

Казанский духовный семинарийыште тунем-мыж годым Юл кундемысе калыкын просветительже-влак Н.И. Ильминский да Н.И. Золотницкий дене палыме лийын. Семинарийым пытарыде, шочмо кундемысе Пўртнур селаште почылтшо школышто пашам ышташ тўгалын. Святитель Гурий лўмеш братство дене кылым кучымыжо, тыглай калыкым грамотлан туныкташ шонымыжо тудым ойырен налме корныштыжо пенгыдемденит, куатым пуэныт. Ёмыржын кугурак ужашыжым умбал олыкмарий велне, тора Морко кундемыште, эртараш, туныктымо пашам виктарен шогаш тудлан пўралтын. Н.И. Ильминскийын темлымыж почеш миссионер школым Унчо пич ялыште почаш пунчалым лукмо улмаш. Вет тиде кундемыште шукынжо тошто марий верам кучен иленит.

Тысе йоча-влакым туныкташ куштылго лийын огыл. Нуно рушла ик мутымат умылен огытыл. Звукоподражаний йўн ден пыкше иктаж молитвам тунем сегенит. Туныктымо пашам тўналме годым южо чиновникше Яковлевын паша лектышыже дене келшен огыл. Штатный смотритель Егор Сильвестров тыге возен: *«Не нашёл в Уньжинской школе никаких успехов. Учеников было только двенадцать черемисских мальчиков, ничего не говорящих по-русски и не умеющих читать слова даже на первой странице «Родного слова».* Но тыге гынат чон йўлен тыршыше, марий йочам туныкташак шонышо енгым нимогай чарак лўдыктен огыл. Пасу ден олыкым йоратыше, чодыра коклаш илен кушшо йочам школ пырдыж коклаште кучен сенгашат неле улмаш. Гавриил Яковлев тыге ойлен: *«Кугече пайрем толын шумек, школ капка гыч йоча-влак пурсала йоген лектыт. Тылеч вара нуным шыже марте поген от керт».* Н.И. Ильминскийлан возымо серышыштыже тудо палемден: *«Йоча деке*

лишырак лияш да нуно мый декем тунемышт манын, тунемме деч ончычат, тунемме деч вара нуным черке молитва дене кумалаш ом ёкымлө. Тўрлө священный событийым каласкалем, шукырак колыштышт манын шонем. Христосын туныктымыжо почеш ылышт, молитвам лудышт манам гын, тунемше-влак куржын, шылын пытат, школыш кошташ огыт тўнал».

Н.И. Ильминскийын методикыжым шымлен, тудо уло шўмжө дене шижын: марий йочам шочмо йылме дене туныкташ кўлеш. Тидлан кўра Гавриил Яковлевич «Тошто Сугын» ден «У Сугынь» священный историй книга-влакым марлаш кусарен, «Букварьым» возен. Тыге буквам, слогым палаш, мут ден предложенийым лудаш туныктен. Кўчык нравственный поучений-влакым «Букварьыш» пуртен. Нунылан эгертен, Юмын 10 кўштымашыжым умылаш куштылгырак лийын. «Символ верым» лончылен налмеке, йоча-влак молитвам, богослужебный текстым умылен кертыныт. Тыге нуно шкежат эркын-эркын черке службыш ушненыт, шагат-влак, кас, эр службышто лудаш, мураш полшеныт.

Епархий вуйлатышын благословитлымыже почеш школышто кугарнян да рушарнян эр, кас молитва-влакым марла лудаш тўгалыныт. Тушко молитвам колышташ тунемше-влакын ача-аваштат толеденыт. Гавриил Яковлевичым Шенгше селасе Юмын Аван Казанский иконыжо лўмеш храмыш священниклан шогалтымеке, Унчо школыштак Всенощный бденийым служитленыт.

Священникын ик эн тўн просветительский пашаже – ег-влакым черке аланыш кондаш. Вет богослужений, черке таинстве-влак гоч айдеме Юмо дене кылым куча, шкенжым чынлык корнеш шуара. Сандене Гавриил ачан тўнал пуымыжо почеш тыште, тыглай огыл черкым – храм-школым – почыт. Туныктымо пашам моштен виктарымылан кўра йоча-влак куанен тунемыныт, да лектышыжат куандарен. Паша сай кайымылан

көра 15 ий гыч тыште, пич чодыра кокласе ялыште, Центральный черемисский учительский школым починыт. Тиде школым тунем пытарыше-влак кокла гыч марий калыкын лумло енге-влакат шагал огыл улыт. Черке воктене Юмын законеш шуаралтмышт нунылан нравственный яндарлыкым да пенгыдылыкым пуэн. Сандене нуно наукин, сымыктышын, культурын түрлө областылаштыже кугу кукшытыш шуыныт. Ялысе туныктышын пашаже гоч Н.И. Ильминскийын методикыжын куатше раш почылтын. Шочмо йылме дене тунеммаш йоча-влаккан сай саскам конден.

Гавриил ачан поро күтүчө улмыжо эше тышеч коеш. Тыршен тунемше йоча-влакым тудо умбакла тунемаш кумылан ден шоген. Иктыштым Озан олаш тунемаш колтен, весыштым монастырь пеленысе школлаш веран ден. Тудын йочам йоратымыже, нунын верч тургыжланмыже мемнан öрыктарат. Пычкемыште шинчыше-влаккан палымашын волгыдыжым пуаш манын, тудо шкенжымат чаманен огыл. Ондакак пелаш деч посна кодын, вара кугырак да изирак эргыжат тиде илыш гыч каеныт, но туныктышо пашажым кудалтен огыл. Шке үдыржылан, Елизаветалан, тыге каласен: *«Туныктышо лийнет гын, марлан ит лек, уке гын йоратымашетым, уло моштымашетым тўрысnek йоча-влаккан пуэн от керт»*. Ой колыштшо үдыр тыгак ыштен, ўмыржō мучко школлаште тыршен. Калык тудым пагален.

Гавриил Яковлевич Юмын законжым Унчо, Шенше, Арын черке приход-влакын школлаштышт туныктен. Шуко жапшым кусарыме да книгам савыктыме пашалан пуэн. Тидын годымак сад-пакчам кучымо, мўкшым ончымо пашамат уло кумылын шуктен. Черкылан тудын кыртмен служитлымыже, христианствын волгыдо идеалжым марий калыкыш шындараш тыршымыже мыланна кугу пример улыт. Меат тудын семынак Юмын да лишылнам йоратышаш улына, шке ўшаннам аралышаш улына.

Еврей-влаккан колтымо серышыштыже апостол Павел тыге возен: *«Юмын шомакым тыланда увертарыше вуйлатышыда-влакым шарныза, ылышыштым илен шуктымыштым*

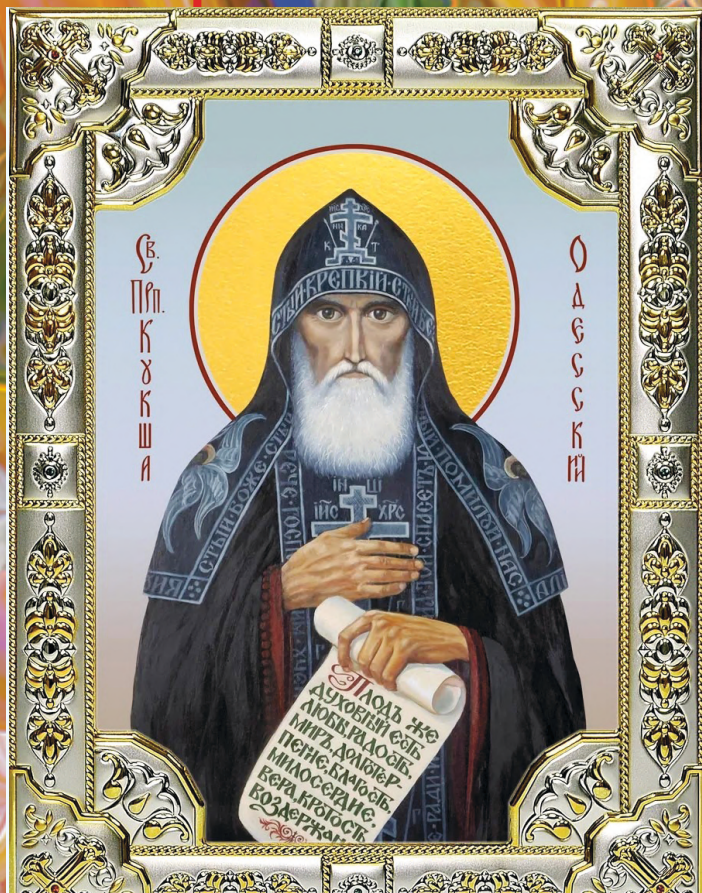
ончыза, нунын ўшанымышт семынак ўшаныза» (Евр. 13:7). Г. Яковлев – мыланна шукыжлан ача да наставник. Кугезе-влакнам тынеш пуртен, ылыж кынеш Христослан ўшанаш туныктен. Ме да мемнан почеш кайыше самырык тукум шке наставникнам, вўден нангайыше-влакнам шарнышаш улына. Нунын туныктымыштым пенгыдын кучышаш улына. Кызытсе куштылго огыл пагытыште утыр тўткō лийман. Вет самырык, шуаралт шудымо чоныш йот культурым, шала койышым шындараш тыршат. Тиде илышлан гына йōрышō поянлыкым темдымын погаш таратат. Ме, туныктымо, йочам ончен куштымо пашаш ўжмō-влак, шкежат тўткō лийшаш улына. Шке ўшаннам шергакан шер семын, шинчасорта семын аралышаш улына. Вет тудым Кугу князь Владимир, Озан олан святительже Гурий, мемнан калыкын сотемдарышыже-влак конденит.

Шке шарнымаштыже Гавриил Яковлевичын тунемшыже тыге возен коден: *«Колымыж деч ончыч Гавриил ача тунемше-влакым поминаен пукшаш оксам коден да «Мыйым шарныме лўмеш ўстелым погымеке, нине йоча-влакым чаманыде сийлыза, мый нуным йōратенам, ылышемат нунын верч пуэнам» манын каласен»*. Тудын колымекеже, школышто кум кечылан занятийым чареныт, панихидым служитленыт да йоча-влакым туак пукшеныт. Тыге калык шке туныктышыжо, духовный ачаж дене чеверласен.

Просветительын тўнал кодымо пашаже ила да виянгеш. Кызытсе жапыште Марий митрополийште Священный Возымашым марий йылмыш кусарыме да савыктыме паша икшырымын кая. Шагал огыл церковный книга-влак лектыныт. Нунын коклаште эн тўнжō – «У Сугынь» («Новый Завет»). Черкыште службо годым тиде книга гыч Евангелий ден Апостолым марла лудына. Шочмо йылме дене лудмо Юмын Шомакшым калык умылен, куанен колыштеш. Апостол Павел ойлымыла, Юмын Шомакше ылыше да виян, тудо кок могыран кеч-могай керде дечат пўсō. Шўлыш ден чон, йыжынгла ден вем шелалтмашке тудо керылт пура, шўмын шонкалымыжым да кумылжым лончыла (Евр. 4:12). Шочмо йылме дене Юмын Шомакше радио да телеканаллаштат шокта, Пылпомыш чапым йōратыше-влакым шке йырже пога.

Ме ўшанена: Гавриил ача ылыме годымат марий калык чыным кычалын, кызытат, түрлө алгаштарымашым сенген, утаралтмаш корно дене лўдде кая. Просветительын лўмжō, пашаже калык шўмеш кодшо манын, Волжскын да Шернурын епископшо преосвященнейший владыка Феофанын благословитлымыже почеш тений Морко район кўкшытыштō Гавриил Яковлевич Яковлев лўмеш премийым ыштыме. Тудо марий йылмым да сылнымутым тунеммаште кўкшō лектышым ончыктышо йоча-влаккан пуалтеш. Марий йылме ынже йом, мемнан калыкат, Юмын порылыкшым сулен, эшеат сайрак, порырак, яндаррак лийже манын, чыла тиде ышталтеш.

Протоиерей Николай ЧУЗАЕВ,
Марий митрополийысе кусарыше комиссийын
председательже, Арын черкын настоятельже

Одессысе преподобный Кукшан илыме курымыштыжо эше кум лүмжӧ лийын.

Херсон уезд Арбузинке селаште 1875 ий 12/25 январьште шочшо эргыштым Кирилл ден Харитина Величко ача-аваже тынеш пуртенит да Косьма манын лүмденит. Аваже самырыкше годым монахиня лияш шонен, но тудым марлан пузныт. Косьма изинекак черке деке шӱман улмаш, кугурак лиймекше, осал шӱлыш кучыман тукым шольыжым старец деке нангаен. Тудыжо черле рвезым паремден, а Косьмалан ончык ужын каласен: «Тиде поро пашатлан ӱмырет мучко тушман ӱчим ышташ тӱналеш, тый эре поктылмо лият». Коло ияшыж годым Косьма паломник-шамыч дене пырля Иерусалимыш каен, Святой Мландыште пел ий илен, Палестинын чыла святой верлаштыже лийын. Мӱнгеш пӧртылмыж годым Афон курыкым ончаш кӱзен, тунамак тушан кодмыжо шуын, но ача-аваж деч благословенийым налаш кӱлын. Аваже тидлан пеш йывыртен да эргыжым Юмын Аван Казанский иконыж дене суапландарен, а ачажым сӧрвалаш логалын. Афонышто тудо Святой Пантелеимон лӱмеш руш монастырьын послушникше лийын, просфор ямдылыме пашам шуктен. Харитина аваже 1897 ийыште Иерусалимыш Афон воктеч каен, монастырьын настоятельжылан серышым колтен, эргыжым пеленже колташ йодын, да тудын йодмыжым шуктенит.

Иерусалимыште Косьма дене кок онгай паша лийын. Силоамысе йӱштылмӧ вер лишне шогымыж годым тудым чотырак тӱкенит, вучыдымын вӱдыш вургеманак шунгалтын. «Ынде тыйын йочат шуко лиеш», – воштыл ойленит южышт. Илен-толын тидыже чыныш лектын, вет тудын духовный шочшыжо ятыр лийын. Христосын

МОНАХЫН ШОЧМО ВЕРЖЕ – МОНАСТЫРЬ!

Ылыж кынелме храм кӧргыштӧ эше Господьын Шӱгарже уло. Тушто эре йӱлышӧ иктаж лампадын ӱйжӧ дене шӱралтат манын, шукын вученыт, но шӱрышӧ енге лийын огыл. Тунам Господьын Суксыжо покшел лампадым тайныктарен да уло ӱйжым Косьма ӱмбаке велен, тудын ӱмбалне Юмын порылык шуко лийшашым палдарен. Чылан тудым авыренит, вургем ӱмбачше ӱйым кидышт дене йыген налын, шке капышкышт шӱренит.

Господьын Шӱгарыштыже полышкалаш тунам Афон гыч послушник-влакым черет дене колтат улмаш. Косьмам идалыкат пелылан колтеныт. Тушеч пӧртылмекше, паломник-шамычым вашлийме пашам 11 ий ыштен, кугу чытымашым поген. Тиде жапыште ӱп пӱчмӧ йӱлам рясофор чыныш Константин лӱм дене, а монах чыныш 1904 ий 23 мартыште Ксенофонт лӱм дене эртен.

Афон гыч 1913 ийыште толмекыже, Киево-Печерский Свято-Успенский Лаврын насельникше лийын. Икымше Тӱнямбал сар годым ятыр монах семынак милосердий иза лийын да нелын сусыргышо салтак-влакым Киев – Львов корно дене коштшо санитарный поездыште эмлаш полшен. Лаврыш пӧртылмекше, Торасе Пещерыште святой-влакын мощышт пелен тыршен: кӱлеш годым вургемыштым вашталтен чиктен, лампаде йӱлымым да яндарлыкым эскерен. 56 ияш улмыж годым чот черланен. Трук колен колта манын, 1931 ий 8 апрельыште тудлан схиме чыныш ӱп пӱчмӧ йӱлам шуктеныт да священномученик Кукшан лӱмжым пузныт. Тылеч вара тудо паремын. Кум ий гыч иеродиакон саныш, эше ик тылзе гыч иеромонах саныш шогалтеныт.

Киево-Печерский Лаврым петырымек, 1938 ий марте батюшка Киевыште Воскресенск слободкысо черкыште служитлен. А вара тудым вич ийлан Пермь кундемыш, тунам Молотов область Вильма олесе лагерыш, чодыра руымо пашаш колтеныт. Киевыште илыше епископ Антоний икана тудлан сукара олмеш шӱдӧ ужаш коштымо Юмындарым колтен. Кукша ача петырымаште улшо священник ден монах-шамычлан тидын нерген увертарен. Пашаш кайымышт годым солык гыч ыштыме епитрахиян батюшка-шамыч сулыкым шолып касареныт, святыным кушко шылтымым ойленыт. Тыге ик эрдене 100 ег шке кӧргышкыжӧ Пырчесым налын, шукуштан тиде пытартыш куан лийын.

Кукша ачалан лагерыште эше ик чудо лийын. Кугече кечын тудо, чот шужышо, шуркедылше проволкан савар воктене ошкылын. Савар вес велне, кугу кӱмыж дене когылым нумалын, повар-шамыч оролмытым пукшен коштыныт. Нунын ӱмбалнышт олагорак тӱшка чоҥештылын. Чон йӧсын каласен: «Кайык-шамыч, те ир мландыште Илия пророкым пукшен ашненда, тыгай кугу пайрем лӱмеш мыланемат когыльо катышым кондыза ыле!» Трук вуй ӱмбалныже

«Кар-р-р!» шоктен да йол воктекше шыл когыльо волен возын. Батюшка лум ўмбач когыльым нўлталын да Юмылан тауштен кочкын.

Святой Георгий Победоносцем пагален шарныме кечын, 1943 ий 6 майыште, Кукша ачам Соликамск кундем Кунгур ола воктенысе ялыш ссылкыш колтеныт. Тусо епископын суапландарымыж почеш пошкудо селасе черкыште чўчыкын служитлен. Ныл ий гыч Киево-Печерский Лаврыш пўртылын да Лишыл Пещерыште сорта йўлымым эскерыме да духовник сомылым шуктен. Сулык касарыме годым нигўмат шылтален огыл. «Мый шкеат сулыкан улам, сулыкан-шамычымат пеш чаманем», – ойлен тудо. Ен-шамычын тудым кўкшын аклымышт, чот пагалымышт власть кучышо-шамычым шыдештарен, сандене 1951 ийыште рўдола деч торашкырак, Почаевысе Свято-Успенский Лаврыш колтеныт. Туштат тудын деке ен-шамыч черетыште шўдў дене шогеныт. Сулык касарыме годым эре кем дене шоген, шарлен пытыше вўргорныжо икана пудештын, кем тич вўр темын. Кельйышкыже нангаен пыштымек, игумен Иосиф (схимыште – Амфилохий) толын, йолжым ончалын, «Ачай, тыланет мўнгет (вес тўняш) кайыме жап толын шуын» манын. Черле верч тўжем дене духовный шочшыжо шортын кумалын, сандене Кукша ача ты ганат паремын.

Коктылзе затворышто кучымек, 1957 ий апрель мучаште тудым Буковиныш, Крещатик селасе Свято-Иоанно-Богословский монастырьыш, кусареныт. Кукша ачан толмыжлан кўра тышке шуко калык кошташ тўгалын, курыкысо йолгорнышто кок велке вўдйогын семын «йоген». Обительын ылышыже уэмын, у оралтым чонгаш йўн лийын. Тысе вершўр батюшкалан келшен, вет тудо Афоным ушештарен! Духовный авторитетше эшеат чот кушмым ужын, 1960 ийыште ты монастырьым петыреныт, старецым Одессыш, Свято-Успенский пўрўен монастырьыш колтеныт. Пытартыш ныл ийже тушто эртен. Кукша ачам Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Алексей I пеш йўратен. Кажне кенгежым толын, пырля чай йўаш ўжын, ылышыж нерген каласкалаш йодын.

Преподобный Кукша 1964 11/24 декабрьыште колен. Эшеат илен кертеш улмаш, но келейникше тудым йўштў шыже йўдым тўжваке поктен луктын. Кукша ача лакыш камвозын, йолжым туген, эр марте туштак чытен киен. Кылмен черланымек, паремын кертын огыл. Власть кучышо-влак тудын капшым шочмо верышкыже колтынешт улмаш, монастырьын наместникше пенгыдын каласен: «Монахын шочмо верже – монастырь!», сандене тышанак тоеныт.

Колымыжлан кодшо ий мучаште 60 ий эртен, а шочмыжлан шукерте огыл 150 ий темын. 1994 ий 16/29 сентябрьыште Одессын да Измаилын митрополитше Агафангел тудын мощыжым кўнчен лукташ кўштен, 4 октябрьыште тунам Украинысе православный черкын святойжо семын канонизироватленыт гын, 2016 ий 3 февральыште – чыла черкылаште пагален шарныме святой семын.

ТўН СУЛЫКЫМ ПАЛЕН МОШТЫМАН

Южо ен языкым касарымашке тыгыде буква дене шке сулыкшым возыман вич тетрадь лаштыкым конда. Туддеч йодмо шуэш: «Тый 150 тўрлў сулыкым ыштымек нерген возенат, вара кудыж ваштареш кучедалаш тўнгалат? Тыште мо гына уке, каласен шукташат неле: ен нерген осалым ойлымо, шуко кочмо да малыме, йогыланыме, шкем кугуэш ужмо да кугешныме, шўлыкын авалтымыже... Сулыкым ыштымек верч ўкынет да тидым почын ойлет гын, тылеч вара ылышетым вашталташ кўлеш. Калык манмыла, 180 градуслан вес велыш савырныман, у ылышым тўнгалман. А тынар шуко сулык деч иканаште ойырлаш лиеш мо?» Кок мерангым поктет гын, иктыжымат кучен от керт; кок пўкеныш иканаште шинчат гын, коклашкышт волен возат.

Тугеже кўлешан иктешлымашым ыштыман: кугу спискым возымаште пайдаже шагал! Очыч шкалан шке чын духовный диагнозым шындыман: «Илыш умылымашем да койыш-шоктышем шотан мо? Мо мыйым эн чот шенгек шупшеш, могай кумылшупшмашем неле духовный черыш савырнен?»

Айдемын эн кугу лушкыдылыкшым пален, ия-шамыч тудым тўрлў семын пўтыркалат. Тиде лушкыдылыкшо пушенгысе укш наре шўрынан. Шкаланат тудым ужын моштыман. Вийым пуышо кугу осалжым сенет гын, молыштат вашке чакнат. Пушенгым тўнжў гычак руэн шуэт гын, укшыжовлак вашке кошкат.

Теве Мария Египетская ир мландыш каен да яжарланыме сулыкшо ваштареш 18 ий кучедалын. Шужымашым, йўштў-шокшым шуко чытен, айдемымат ужын огыл, а сулыкшо садак ушыжым луген, капшым йўлалтен. Тудын сыраш, кўранаш але иктаж вес сулыкым ышташ йўнжат лийын огыл. Юмын полшымо дене тынар ийыште ик тўн сулыкшым сенен. Тидын деч вара лийыныт дыр моло изирак кучедалмашат. Пытартыш ийлаште кугешнымаш ваштареш чот кучедалашыже логалын, вет Юмо тудлан тунар шуко моштымашым пуэн. Мария Святой Шўлыш дене темше лийын, нигунам лудын огыл гынат, Святой Возымашым пўтынек пален; вўд ўмбач коштын кертын, молитвам лудмыж годым южышко нўлталтын, енгын ылышыжым, мом шонымыжым да ончыкыжым мо лийшашым чыла пален. Тыгодым тудлан эше ўнгышылыкшым арален кодаш кўлын.

Духовный кучедалмашын тўн негызшым эше ик гана ушештарен кодена: эн уда кумылшупшмашет – тиде пушенгын рўдыжў. Тудым руал ойырет – пушенгыже йўрлеш, укшыжат кошка.

Протоиерей Андрей ОВЧИННИКОВ

Чечняште икымше сар каен шоген. Полевой госпитальысе операций үстембалне самырык салтак киен. Вологда кундемыште шочын-кушо 19 ияш ты рвезе колаш шуын. Военный хирург Громов тудым нылымше шагат оперироватлен.

Осколко-влак салтакын мўшкырыштыжō мо улмым пўчкеден, вўр дене варен пытареныт. Тудым утарен кодаш манын, Юрий Петрович шкежат автомат гай пашам ыштен: зажим, тампон, отсос, адак зажим. Тудо ик верым урген, тыгодым вес вер гыч вўр йоген. Самырык медшўжар Аня инструментом пуэден, шинчаштыже лўдмаш, нойымаш палдырненыт.

– Давлений чот волен, – шып каласен тудо.

Громов тидым шкеат ужын, вет монитор шуэн гына йўкым пуэн. Мо кертмыжым чыла ыштен гынат, тудо хирург веле, Юмо огыл. Вўран перчаткыжым кудашын, Юрий Петрович үстел деч корангын, снаряд яшлык ўмбака нелын волен шинчын. Уло капше чот нойымым шижын, шинчажым кумен. Ты жапыште операционный палаткыш ала-кўн пурымыжым колын, но адак вес сусыр салтакым конденыт манын шонен, шинчажым почде, медшўжарлан каласен:

– Аня, изишак вучалташ кўштō, мемнан тыште вучыдымо мучаш.

Но носилка йўк шоктен огыл. Палаткыште ойыртемалтше тымык лийын. Громов шинчажым почын, ончылныжо кошар пондашан палыдыме шонго врачым ужын. Тудыжо крахмалитлыме кўкшō шўшан, моткоч ару ош халатым чиен, нугыдо шинчапун йымач шинчаже тўткын ончен. Тудын деч хлорко огыл, а карболко пуш шарлен да ўшаным шочыктен.

– Коллегем, тый молан яра шинчет? – лыжган йодын толшет.

«Кō тиде? Ала инспекций гыч генерал? Але ўрдыж профессор, кудын толмыж нерген каласаш монденыт?» – ўрын шонен Громов. Вара пелештен:

– Вўр чот йога, а кушеч йога, паленат, чарен шогалтенат ом керт.

– Тый вес вере кычалат, – пенгыдын каласен шонго врач.

КУРЫМ-КУРЫМЕШ ПОСТЫШТЫЖО ШОГЫШО ВРАЧ

Тудо, перчаткым да маскым чийыде, үстел деке лишемын. Сусыр рвезе вельш кумык лийын да книгам лудмо семын тудым шымлен:

– Те кугу сусырым ончеда, а тыште амалже изи сусырышто. Мокшын шола ужашыштыже кычалза. Зажим дене келгышкырак пурыза. Кугу вўргорнышкыжо изи осколко пурен, но ок кой, шылын. Тыланда тиде верым писын ишыкташ кўлеш.

Анатомий книгасе семын раш каласымым колын, Громов рошт кынен шогалын, вес зажимым налын, кўштымō семын ыштен. Ончыч чогашыллан шотлымо верым темдалын. Да шинча ончылнак чудо лийын – вўр йогымым чарнен!

– Юрий Петрович, давлений нўлталайтеш! – йывыртен ойлен Аня.

Громов вашкыде ургаш пижын. Рвезе илаш тўналет!

Хирург ынде уло капыштыже нойымым огыл, а сенгымаш куаным шижын. Тўн пашажым пытарымек, полшаш толшо врачлан таум ышташ савырнен, кō улмыжым йодаш шонен. Палаткыште тудым ужын огылат, ўрын йодын:

– Аня, а профессор кушто?

Ўдыр тудын ўмбака нимом умылыде ончен:

– Могай профессор, Юрий Петрович? Те тыште шкетын гына лийында, мый нигōмат ужын омыл. Те пеш ноенда, сандене шке семында мутланеда манын шоненат.

Громов омса деке ошкылын, палаткым почын. Кавказысе пычкемыш шып йўд, тораште гына лўйылтмō йўк шокта. Палатке йыр лумышто нимогай кыша ок кой, пуйто нигōат лийын огыл.

Икмыняр ий эртымек, тыныс жапыште, Юрий Петрович Громов Санкт-Петербургысо ик кугу клиникыште отделенийым вуйлатен. Икана оперативный хирургий дене тошто атласым шымлен шинчышыжла ик страничыште портретым ужын, да тупрўдыжō мучко ток кайыме гай чучын: вет тудын ўмбака тунам Чечняште вучыдымын полшаш толшо шонго врач ончен! Тугаяк тўткō да нелылыкым сенгаш ўжшō пенгыде ончалтыш! Портрет йымалне возымо: «Николай Иванович Пирогов. Основоположник военно-полевой хирургии в России».

Громов книгам петырен да кабинетыштыже ик жап шып шинчен. Тудо, кугу опытан хирург, але марте материалист да скептик лийын. Кызыт ынде раш умылен: тўняште тугай служений уло, кудыжо мландымбалысе илыш пытыме дене огеш мучашлалт. Шке постыштышт курым-курымеш шогышо врач-влакат улыт! Колымышт деч вара шўдō ий эртымекат нуно полшаш вашкат. Святой врач-влаклан госпиталь ден Пылпомыш Кугыжаныш коклаште нимогай чек уке. Мемнан каласкалыме тиде историй медпашаен-влак коклаште ынде сайын палыме.

Сергий ВЕСТНИК

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

🟡 – пища с растит. маслом
 🟢 – пища без растительного масла
 🐟 – разрешение на рыбу
 🍖 – скоромная пища без мяса
 🍷 – разрешение на икру
 🍷 – разрешение на вино
 🚫 – воздержание от пищи
 🟡 – сплошные седмицы
 🟢 – постные дни
 🕯️ – особое поминовение усопших

1 – Преподобный Серафим Саровский кечыже.
 2 – Илия пророк кечыже.
 4 – Апостол-влак дене тӱр улшо Мария Магдалинан кечыже.
 5 – Юмын Аван Почаевысе да «Чыла ойган-влакын Куанышт» иконыжо-влакын кечышт.
 Праведный воин Федор Ушаковын кечыже.

АВГУСТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

6 – Орланыше благоверный князь-влак Борис ден Глебын кечышт.

8 – Марий кундемысе священномученик Сергей Стрельниковын кечыже.

9 – Чот орланыше святой Пантелеимон кечыже.

10 – Юмын Аван Смоленский («Одигитрия») иконыжын кечыже.

13 – Петроградын митрополитше священномученик Вениамина кечыже.

14 – Господьын Кугун пагалыме Ылыжтарыше Ыресше лӱмеш пайрем.

14-27 – Успеный пӱтӱ.

15 – Москосо блаженный Василийын кечыже.

19 – Господь Иисус Христосын Волгалт вашталтмыже.

21 – Соловкисе преподобный-влак Зосима, Савватий ден Германын кечышт.

22 – Апостол Матфийын кечыже. Соловкисе новомученик ден исповедник-влакын кечышт.

26 – Святитель Тихон Задонскийын кечыже.

27 – Преподобный Феодосий Печерскийын кечыже.

28 – Юмын Аван мален колтымо гай колымыжо, Успеный пайрем.

29 – Господь Иисус Христосын Нерукотворный образшын кечыже.

31 – Орланыше Флор ден Лаврын кечышт. Юмын Аван «Всецарице» иконыжын кечыже.

ЕШЫМ АРАЛАШ КӰЛЕШ

Еш – тиде изи черке. Илышыште еш тӱн верым налын шога. Пытартыш жапыште калык шуко йодыш дене толеш. Ешыште иктыже пелашыжым шуэн кайынеже, весыже еш илыш шот уклан кӱра ойырлынеже. А меже каласена: «Молан тыге ыштеда, вет йочада ойгыраш тӱналыт. Ешыште икте-весым проститлаш тунемаш, полшен шога, икте-весым чытен илен лекташ кӱлеш. Святой Петр ден Феврониям сӱрвален, икте-весыда верч кумалза. Нуно шке святой илышышт дене мыланна пример шотеш улыт».

Кандашымше июлышто Святейший Патриарх Кириллын суапландарымыж почеш шуко черкылаште святой Петр ден Феврониян кечыштан полеклалтше крестный ход, молебен эртенят. Мемнан денат, Юлсер кундем Сотнур черкыште, эртыше Юмын литургий деч вара Ырес дене коштомаш Куршамбал, Памашэгер, Порашипияк яллаште илыше калыкым чумырыш. Кугырак

ен-влакын кумалмашышкышт йоча да самырык-влакын ятырак ушнымышт, святой вӱд дене чывылтымаш, нунын шинчаштышт йывырттымаш кумылышт поснак ушеш кодаш. Тидыже Юмо деке лишемаш йӱным ышта манын ушанымашым шочыкта.

Апостол Павел тыге туныктен ойла: «Икте-весыдан нелылыкшым нумалза, тыге те Христосын законжым шуктеда» (Гал. 6:2). А ме шукож годым тыгай сугынь почеш ынена иле. Шке кумылшупшмаш почеш ыштынена, Юмылан кумалаш, черкышке толаш ӱрканена... Тургыжландарыше йодышлан вашмутым вес вере кычалына, ушанна шагалан кӱра тӱрлӱ туткарыш логалына. Преподобный Авва Дорофейын шомакше почеш «...Юмо деке лишемына гын, лишыл ен-влак декат чакемына. Айдеме поро пашам шукорак ышта да ен-влакым йӱрата гын, тудо Юмо деке лишемеш...».

Иерей Игорь САПАЕВ

КУАНАН ЧИЯЛТЕНА

Шкем кучен моштымаш, шке деке тўткылыкым пўсемдымаш, шып лиймаш – тиде утаралтмашын тўнжө. Күлеш-оккўлан тургыжланымаш, шоям колтылмаш, шала койыш порыш огыт шукто. Утаралташлан шанчыен лийме оккўл: паша але ушан улмет огыл, а ўнғышылык да просталык утарат.

Святитель Игнатий (Брянчанинов)

«Таче языком ыштем гынат, йөра. Эрла тудым садак касарем» манын ит ойло. Таче языкнам касарена гын, сайрак, вет эрла мо лийшашым ме огына пале.

Преподобный Ефрем Сирин

ТЫЛАНЕТ, ИИСУС

Тыланет, Иисус,
Шонанпыл чўкталтеш.
Тўрлө тўсшым ончет –
Пўгырген, вўдварала коеш.

Тыланет, Иисус,
Ўжара пеш тораште модеш.
Эн чевер саска дечын
Чеверракын, сўралын коеш.

Тыланет, Иисус,
Ўжарга олык сылнын,
Тўрлө-тўрлө пеледыш,
Куанен, Тыланет пеледеш.

Тыланет, Иисус,
Чыла кертше Иисус Христосна,
Тыланет, чылажат Тыланет,
Моктышашлык мемнан Юмына!

**Арын приход,
«Пырче» рушарня школ**

"ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 7.08.2025 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. "Стринг" ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пөлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пөлем.
Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертйт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**